

Az iskolaérettségről

Az iskolaérettség az iskolai elvárásoknak való megfelelést jelenti.

Az iskolaérettség az iskolába való sikeres beilleszkedésnek egyik feltétele. Az a gyermek, aki nem képes megfelelni az iskola elvárásainak, szükségszerűen kudarcokat fog megélni. A kudarcokból eredő frusztráció magatartási problémákat okozhat, de a gyermek önértékelésére is negatívan hat.

Az iskolaérettség egyszerre jelent fizikai, pszichés-szociális érettséget és kognitív érettséget.

Az alábbiakban áttekintjük az iskolaérett gyermek jellemzőit.

1. Fizikai-biológiai érettség

Az iskolaérett gyermek magassága kb. 110-130 cm, testsúlya 20-22 kg. Megfelelő fizikai erőnléttel rendelkezik, jó egészségi állapotban van. Enélkül nem fog tudni megfelelni az iskolával megnövekedett fizikai megterhelésnek. Elkezdődött a fogváltás, az alakváltás, amik szintén az idegrendszer megfelelő érettségét mutatják. Ép érzékszervekkel rendelkezik. Testi szükségleteit képes irányítani, késleltetni. (pl. wc-re csak a szünetekben megy el.)

2. Pszichés-szociális érettség

Az iskolaérett gyermek *érzelmileg kiegyensúlyozott*. Jellemző rá, hogy várja az iskolát, készül rá.

Képes *alkalmazkodni a szabályokhoz*, betartja azokat. Képes *kialakítani kapcsolatokat* felnőttekkel és gyermekekkel egyaránt. A közösségbe be tud illeszkedni. Elfogadja a felnőttek irányítását, tud segítséget kérni, ha szükséges.

Feladattudata kialakult. Kérésre akkor is végrehajtja a feladatokat, ha éppen nincs hozzá kedve. Kitartó, a feladatokat nem hagyja félbe. *Kudarctűrő képessége* is kialakult, akkor sem veszíti el lelkesedését, ha valami nem sikerül, rendelkezik *önfegyelmével*.

3. Kognitív érettség

Az írás-olvasás képességének elsajátításhoz az alábbi idegrendszeri mechanizmusok finom, összehangolt működése szükséges (*részképességek*).

- Jó ceruzafogás
- Elemi mozgások összerendezettsége (kúszás, mászás, lábujjhegyen járás, külső talpélen járás, guggoló járás, szökdelés egy és két lábon)

- Jó egyensúlyérzék (Pl. egyedül hajtja a hintát, pótkerék nélkül biciklizik)
- Pontos finommozgások (elsősorban rajzolás, gyöngyfűzés, apróbb tárgyakkal történő manipuláció)
- Keresztcsatornák (végtagjait egymástól független képes mozgatni)
- Kialakult testséma (ismeri a testrészei nevét és helyét)
- Kialakult kézdominancia (egyértelműen eldönthető a jobb, ill. balkezesesség, a domináns kézzel fogja a ceruzát)
- Kialakult lábdominancia
- Szem-és füldominancia
- Szemmozgás koordináltsága
- Jó térérzékelés (önmagát el tudja helyezni a térben)
- Térirányok felismerése térben és síkban (alatt, fölött, mögött stb. pontos meghatározása)
- Reprodukáló-képesség térben és síkban (pl. mozdulatsor utánzása, térbeli, síkbeli minta reprodukálása)
- Szem-kéz koordináció (perifériás látás használata)
- Iránykövetés képessége (a keze képes gyors irányváltásra)
- Biztos alak-háttér megkülönböztetés (fontos információk kiemelése, elkülönítése a háttértől)
- Konstanciák felismerése (alak-, szín- és nagyság-állandóság)
- Gestalt-látás (képes a részeket egészként felfogni, értékelni)
- Azonosság felismerése (különböző környezetben is képes felismerni egy-egy betűt)
- Különbözőség felismerése (betűk megkülönböztetése)
- Auditív megkülönböztetés (a hangok elkülönítésének képessége)
- Analizáló-szintetizáló képesség (képes hangokra bontani a szavakat, és a hangokból képes szavakat összerakni)
- Átfordítási képesség (Az egyik érzékelési síkon szerzett ismereteknek egy másik érzékelési síkban való reprodukálása)
- Általános tájékozottság
- Beszédkészség (Képes összefüggő mondat alkotására egy adott képről vagy témáról, tiszta beszédhangok, gazdag szókincs, nyelvtanilag helyes kifejezésmód jellemzik.)
- Gondolkodás (összefüggések felismerése, következtetések levonása, lényeges dolgok kiemelése)
- Problémamegoldó-képesség
- Emlékezet (Vizuális (látási), auditív (hallási), ritmusos emlékezet)
- Figyelem (jól rögzíthető, tartós, legalább 20 percre leköthető)
- Emberrajz (10-12 éves korig összefüggést mutat az IQ-val)

Orosz Adrienn
iskolapszichológus